

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента Шоптенко Світлани Сергіївни – на дисертаційне дослідження Бурбики Віталія Олександровича «Адміністративно-правові засади взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами», подане на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Протягом останніх двох десятиліть Україна перебуває у фазі активних соціально-економічних, політичних та світоглядних трансформацій, спрямованих на формування ефективного державного механізму та якісно нового соціального середовища. Поглиблення процесів глобалізації, загальносвітової та регіональної інтеграції спричиняє підвищення ролі міжнародних стандартів у різних сферах суспільного життя, в тому числі у сфері державно-владної виконавчо-розпорядчої діяльності. Досвід останніх років розвитку України свідчить про те, що пошук шляхів вирішення кризових проблем лише через політичні пересування, зміну лозунгів чи ситуаційне управління, без вирішення корінних питань управління справами суспільства, тягне за собою поглиблення кризи та розпад промислового, наукового і духовного потенціалу суспільства. Звідси завдання: влада на місцях повинна бути живою, динамічною системою, яка взаємодіяла б з іншими підсистемами державної влади і вільно адаптувалася б до різноманітних процесів соціально-економічного характеру. Належна організація та діяльність органів місцевого самоврядування, оптимальне правове регулювання компетенції та форм діяльності цих органів, належна правова регламентації їх взаємодії з правоохоронними органами має суттєве значення для їх впливу на суспільні відносини, насамперед на забезпечення законності та правопорядку на відповідній адміністративно-територіальній одиниці, адже це є однією з основних цілей діяльності зазначених органів.

В наш час питання адміністративно-правових засад функціонування органів місцевого самоврядування є предметом значної уваги з боку багатьох вчених, політиків, державних діячів, юристів, політологів, істориків та інших

фахівців. Проте, незважаючи на значний науковий, суспільний та практичний інтерес до цієї діяльності, в сучасній українській юридичній науці немає жодного дисертаційного дослідження, в якому були б проаналізовані питання взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами.

З огляду на зазначені обставини дисертація Бурбики В.О. є актуальною і своєчасною, оскільки вона присвячена теоретичному осмисленню адміністративно-правових засад взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами.

Про актуальність дослідження свідчить також його відповідність Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р, Стратегії сталого розвитку «Україна — 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р., а також виконання його у межах науково-дослідної теми навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Діяльність органів публічної влади щодо забезпечення стабільності та безпеки суспільства» (номер державної реєстрації 0114V001904).

Мета дисертаційного дослідження полягає у тому, щоб на підставі аналізу норм Конституції України, міжнародних нормативно-правих актів, чинного законодавства України з досліджуваних питань, узагальнення практики реалізації форм і методів взаємодії між суб'єктами публічного управління, узагальнення міжнародного досвіду визначити сутність та особливості адміністративно-правових засад взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами, надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення відповідного адміністративного законодавства.

Надане на рецензування дисертаційне дослідження є першою

фундаментальною та комплексною роботою, присвяченою визначенню змісту взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами, а також виробленню пропозицій щодо її покращення. Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Здобувач використав численні наукові праці загальної теорії держави і права, теорії управління, адміністративного права інших галузевих наук. Нормативно-правовою основою дослідження є норми Конституції України, міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані у встановленому законом порядку, кодифіковані нормативно-правові акти, інші закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України та інші підзаконні нормативні акти, які визначають правові засади взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами. Інформаційною та емпіричною базою дослідження є узагальнення практики взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами, політико-правова публіцистика, результати опитування 136-ти працівників правоохоронних органів, довідкові видання, статистичні й аналітичні матеріали.

Узагальнений в роботі теоретичний та нормативний матеріал аналізується з використанням виваженого методологічного апарату, який включає як загальнонаукові, так і конкретні наукові методи пізнання, зокрема: системний, методи узагальнення, абстрагування та аналогії, функціональний, логіко-семантичний, аналітичний та інші методи пізнання процесів і явищ. Загалом, методи дослідження є цілком сучасними й обґрунтованими, що стало запорукою успішного вирішення поставлених дисертантом завдань.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правових засад взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексних досліджень теоретичних та практичних аспектів адміністративно-правового забезпечення взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами. У результаті проведеного дослідження сформульовано ряд нових наукових положень і висновків.

На особливу увагу заслуговують наступні положення, висновки, рекомендації та пропозиції, що викладені в цій дисертації, які найбільш наочно демонструють її наукову новизну, теоретичну та практичну значущість:

- висновок про те, що взаємодія органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами регулюється в основному нормами адміністративного права та передбачає наступне: узгодженість дій (зокрема, під час планування спільних заходів) щодо забезпечення громадського порядку на місцях; характер взаємодії визначається потребами, інтересами та цілями сторін; наявність відповідальності керівників зазначених органів за винесене і погоджене рішення; безперервність взаємодії у організації діяльності щодо забезпечення громадського порядку та безпеки; неухильне дотримання чинного законодавства України; орієнтація на підвищення рівня правової культури суспільства в цілому та правосвідомості окремих громадян; спільна діяльність, також спрямована на покращення зовнішнього та внутрішнього іміджу як правоохоронних органів, так і органів місцевого самоврядування (с. 38);

- з'ясовані здобувачем цілі взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів, до яких віднесено: забезпечення громадської безпеки та правопорядку на конкретній території; охорона та захист прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, а також прав і законних інтересів колективних суб'єктів, які перебувають, провадять свою діяльність на відповідній території; зміцнення засад конституційного ладу України; вирішення окремих питань щодо протидії правопорушенням, в тому числі щодо боротьби зі злочинністю; покращення якості надання адміністративних послуг суб'єктами взаємодії; підвищення довіри населення як до органів місцевого самоврядування, так і до правоохоронних органів та створення позитивного

іміджу зазначених суб'єктів публічного управління серед громадськості (с. 40-41);

- визначену здобувачем систему спеціальних принципів взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами, до якої включено наступні принципи: безперервності, оперативності та доцільності, юридичної відповідальності, спільності інтересів, оптимальності, науковості, соціального захисту, плановості (с. 56-60);

- запропоноване дисертантом визначення процедури взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів як встановленого чинним законодавством України порядку дій органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів під час здійснення їх сумісної діяльності задля досягнення спільної мети (с. 122);

- виокремлені здобувачем організаційні засоби, використання яких правоохоронними органами та органами місцевого самоврядування має забезпечити належний рівень цілеспрямованості, злагодженості та дієвості означеної взаємодії: 1) визначення об'єкта взаємодії; 2) постановка цілей взаємодії та окреслення її завдань; 3) визначення основних напрямків та форм взаємодії, що є важливим моментом для забезпечення належного вектору реалізації взаємодії та, відповідно, попередження розпорошення зусиль; 4) визначення організаційної структури механізму взаємодії, тобто встановлення підрозділів і посадових осіб, через яких відбуватиметься досліджувана взаємодія, які її координуватимуть та контролюватимуть; 5) визначення джерел фінансового та матеріально-технічного забезпечення досліджуваної взаємодії, а також розподіл відповідних ресурсів між її учасниками; 6) здійснення інформаційно-методичного забезпечення взаємодії; 7) планування; 8) проведення кадрової роботи, яке передбачає визначення безпосередніх виконавців тих чи інших заходів у межах досліджуваної взаємодії, роз'яснення їм їх завдань та функцій, а також кола та меж їх повноважень; забезпечення виконавців необхідними ресурсами; 9) контроль, який виступає важливим інструментом перевірки дотримання сторонами

режиму законності в ході їх взаємодії; 10) оцінювання, завдяки якому з'ясується рівень ефективності та результативності взаємодії правоохоронних органів з органами місцевого самоврядування (с. 134-140);

- вироблені на основі позитивного зарубіжного досвіду пропозиції здобувача щодо покращення взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами (с. 163);

- визначені критерії оцінювання результатів взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами, до яких віднесено: а) громадську думку про результати такої взаємодії; б) думку про результати взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів керівників таких органів, а також посадових осіб, які є безпосередніми виконавцями (реалізаторами) даної взаємодії; в) функціональну та економічну ефективність взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів (с. 187).

У дисертації сформульовано й інші цікаві та корисні положення та висновки.

Однак, як і при дослідженні будь-якої складної і нової теоретичної проблеми, в зазначеному дисертаційному дослідженні міститься чимало спірних, неузгоджених і не зовсім обґрунтованих положень, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми. Зокрема:

1. У підрозділі 1.1 «Поняття та особливості взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами» (с. 24-38) здобувачеві варто було б вказати, з якими саме правоохоронними органами та за якими напрямками взаємодіють органи місцевого самоврядування.

2. Запропонований здобувачем перелік завдань, виконання яких забезпечується внаслідок взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами (с. 41-44), доцільно доповнити завданням з проведення профілактичної роботи, спрямованої на попередження вчинення протиправних дій, формування правосвідомості та правової культури в населення.

3. Визначений здобувачем перелік загальних принципів взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами (с. 53-56) доцільно доповнити такими принципами, як гласність та публічність.

4. Потребує додаткового обґрунтування висновок здобувача щодо того, що на сьогодні в нашій державі не сформовано комплексного нормативно-правового базису для організації та здійснення взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів (с. 71-72). Дисертантові варто було б вказати, які саме недоліки та прогалини існують в правовому забезпеченні взаємодії вказаних суб'єктів.

5. Дискусійним є висновок здобувача щодо виокремлення загальнодержавного рівня взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами (с. 91), оскільки така взаємодія реалізується в межах адміністративно-територіальної одиниці, на яку поширюється юрисдикція відповідного органу місцевого самоврядування.

Висловлені зауваження носять характер побажань та не можуть суттєво вплинути на загальну високу наукову цінність рецензованої роботи та позитивну оцінку проведеного автором дослідження.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у: науково-дослідній роботі; правотворчості; навчальному процесі та практичній діяльності.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у семи статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, та чотирьох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Наведене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правові засади взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права, тобто за своєю актуальністю,

